

Sociální zabezpečení

- **-sociální pomoc**

Sociální příjmy obyvatelstva

Druh příjmu	Výdaje v mil. Kč		Struktura v %		Meziroční index v %	
	1. čtvrtletí 2021	1. čtvrtletí 2022	1. čtvrtletí 2021	1. čtvrtletí 2022	nominální	reálný ¹⁾
Dávky důchodového pojištění ²⁾	125 972,6	135 399,8	76,5	77,4	107,5	96,7
Dávky státní sociální podpory, dávky péčovské a náhradní výživné ³⁾	12 350,0	12 090,7	7,5	6,9	97,9	88,0
Dávky nemocenského pojištění ⁴⁾	13 188,2	13 219,9	8,0	7,6	100,2	90,1
Příspěvek na péči	8 173,9	8 977,7	5,0	5,1	109,8	98,8
Podpory v nezaměstnanosti ⁵⁾	2 968,9	2 700,9	1,8	1,5	91,0	81,8
Dávky pro osoby se zdravotním postižením	647,9	628,8	0,4	0,4	97,1	87,3
Dávky pomoci v hmotné nouzi	1 327,9	1 976,5	0,8	1,1	148,8	133,9
Sociální příjmy celkem	164 629,4	174 994,3	100,0	100,0	106,3	95,6

Pozn.: Dávka náhradního výživného byla zavedena od 1. 7. 2021

Sociální zabezpečení

Sociální
pojištění

Státní sociální
podpora

Sociální pomoc

systemy se od sebe liší ve 3 aspektech:

- jakou sociální situaci řeší
- jakým způsobem jsou dávky v jednotlivých systémech financovány
- jakým způsobem jsou tyto systémy organizovány

Sociální pomoc

- poskytována občanům v hmotné nouzi k uspokojení jejich **základních potřeb** v nezbytném rozsahu
- **vzniká tehdy, kdy není možné realizovat I. či II. pilíř**
  - A) Dávky státní sociální pomoci
  - B) Sociální služby
- životní a existenční minimum je stanoveno v **[zákoně č. 110/2006 Sb.](#)**, o životním a existenčním minimu
- hlavní využití životního a existenčního minima je v **[zákoně č. 111/2006 Sb.](#)**, o pomoci v hmotné nouzi.

Sociální pomoc

- garance životního minima
- poskytují kraje, obce a neziskové organizace, případně jednotlivci
- hrazeno ze státního rozpočtu, rozpočtu krajů, obcí, fyzických i právnických osob, z grantů EU
- forma **peněžitých, věcných dávek a služeb**

Formy sociální pomoci

- **Sociálně – právní ochrana dětí**
- **Finanční výpomoc – dávky**
  - Dávky v hmotné nouzi
  - Dávky pěstounské péče
  - Pomoc osobám těžce zdravotně postiženým
- **Sociální služby**

Dávky pomoci v hmotné nouzi

- **rozhoduje o nich a vyplácí ÚP**
  - příspěvek na živobytí
  - doplatek na bydlení
  - mimořádná okamžitá pomoc

V hmotné nouzi není osoba která,

- neprojevuje snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním,
- není v pracovním vztahu, nevykonává samostatnou výdělečnou činnost a není vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání,
- je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání a bez vážných důvodů odmítla vykonávat krátkodobé zaměstnání,
- nastoupila výkon zabezpečovací detence nebo trestu odnětí svobody nebo byla vzata do vazby

Dávky pomoci v hmotné nouzi

Druh dávky	Výdaje v mil. Kč		Struktura v %	
	1. čtvrtletí 2021	1. čtvrtletí 2022	1. čtvrtletí 2021	1. čtvrtletí 2022
Celkem	1 327,9	1 976,5	100,0	100,0
v tom: Příspěvek na živobytí	849,3	736,4	64,0	37,3
Doplatek na bydlení	440,6	451,7	33,2	22,9
Mimořádná okamžitá pomoc	38,0	295,2	2,9	14,9
Humanitární pomoc občanům Ukrajiny	*	493,2	*	25,0

Výdaje na dávky státní sociální podpory a dávky pěstounské péče (vyplacené)

Druh dávky	Výdaje v mil. Kč		Struktura v %		Meziroční index v %	
	1. čtvrtletí 2020	1. čtvrtletí 2021	1. čtvrtletí 2020	1. čtvrtletí 2021	nominální	reálný ¹⁾
Dávky celkem ²⁾	12 016,1	12 350,0	100,0	100,0	102,8	100,6
v tom: Přídavek na dítě	532,1	513,4	4,5	4,2	96,5	94,4
Rodičovský příspěvek	8 669,3	9 159,2	72,1	74,2	105,7	103,4
Příspěvek na bydlení	1 794,2	1 635,9	14,9	13,2	91,2	89,2
Porodné	28,6	27,4	0,2	0,2	95,8	93,7
Pohřebné	3,2	3,5	0,0	0,0	109,4	107,0
Dávky pěstounské péče	988,7	1 010,6	8,2	8,2	102,2	100,0
¹⁾ při použití indexu spotřebitelských cen (102,2 %)						
²⁾ včetně údajů za sociální příplatek, který byl od roku 2012 zrušen						

Další dávky III. pilíře

Pomoc osobám těžce zdravotně postiženým

- příspěvek na mobilitu
- příspěvek na zvláštní pomůcku
- výpůjčku zvláštní pomůcky
- průkaz osoby se zdravotním postižením a některé benefity, které z něj vyplývají

Obr. 1: Časová osa hlavních dávek sociálního zabezpečení

<i>Narození</i>	<i>Dětství</i>	<i>Produktivní věk</i>	<i>Poproduktivní věk</i>
PPM	Rodičovský příspěvek	Podpora v nezaměstnanosti	Starobní důchod
Přídavek na dítě		Nemocenské	Příspěvek na péči
Porodné		Invalidní důchod	Pohřebné
		Hmotná nouze, sociální pomoc (živ.min.), příspěvek na bydlení	

Příspěvek na zvláštní pomůcku

Příspěvek na zvláštní pomůcku

- Jednorázová dávka pro osoby s dlouhodobým těžkým zdravotním postižením zejména nosného nebo pohybového ústrojí, těžkým zrakovým nebo sluchovým postižením na pomůcky sloužící k jejich sociálnímu začleňování (na které nepřispívá zdravotní pojišťovna).
- V současné době je v legislativním procesu úprava rozšiřující okruh oprávněných příjemců příspěvku na zvláštní pomůcku prostřednictvím zahrnutí 12 nových "diagnóz" - interních stavů.

Příspěvek na mobilitu

Příspěvek na mobilitu

- Měsíčně se opakuje; dávka ve výši 550 Kč, slouží k úhradě dopravy osob, které mají nárok na průkaz ZTP nebo ZTP/P, tj. osobám s omezenou pohyblivostí či orientací, včetně osob s poruchou autistického spektra.
- Zde MPSV navrhuje ponechat beze změn.

Dávky v hmotné nouzi

Příspěvek na živobytí

- Měsíčně se opakuje
- Osobám v hmotné nouzi pokrývá potřeby osoby nebo rodiny na úrovni zabezpečující základní životní potřeby
- Částka je stanovena pro každou osobu individuálně – hodnotí se především možnost navýšení příjmu vlastní prací
- Pro stanovení živobytí rodiny se jednotlivé částky živobytí osob sčítají – odvíjí se od částek ŽM a EM
- Částka živobytí se zvyšuje, pokud zdravotní stav osoby vyžaduje podle doporučení lékaře zvýšené náklady na dietní stravování

Dávky v hmotné nouzi

Doplatek na bydlení

- Měsíčně se opakující dávka
- Podmínkou nároku na doplatek na bydlení je získání nároku na příspěvek na živobytí
- Dávka je poskytována vlastníku užívajícímu byt, nebo jiné osobě, která byt užívá na základě smlouvy, rozhodnutí nebo jiného právního titulu
- Výše doplatku na bydlení je stanovena tak, aby po zaplacení odůvodněných nákladů na bydlení zůstala osobě nebo rodině částka živobytí

Dávky v hmotné nouzi

Mimořádná okamžitá pomoc

Mimořádná okamžitá pomoc (MOP)

- ▶ Nenároková dávka, kterou může Úřad práce ČR poskytnout osobě či rodině (tato nemusí být v hmotné nouzi), která z objektivních důvodů nemá potřebné finanční prostředky v případech
  - kdy hrozí osobě újma na zdraví,
  - při mimořádné události (např. povodně, vichřice),
  - na nezbytný jednorázový výdaj (např. pořízení osobních dokladů, zaplacení noclehu nebo kauce při sjednání nájmu k bytu),
  - na pořízení nebo opravu nezbytných základních předmětů v domácnosti (např. pračka, lednička, postel),
  - na odůvodněné náklady související se vzděláním nebo zájmovou činností dítěte (např. školní pomůcky, kroužky),
  - kdy hrozí sociální vyloučení osoby (např. osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody).
- ▶ Zde MPSV navrhuje ponechat beze změn.

Dávky pěstounské péče

- Příspěvek na úhradu potřeb dítěte
- Odměna pěstouna
- Příspěvek při převzetí dítěte
- Příspěvek na zakoupení motorového vozidla
- Příspěvek při ukončení pěstounské péče
- Příspěvek při pěstounské péči: osoba pečující poskytující dítěti nezprostředkovanou pěstounskou péči (osobní péče příbuzné nebo blízké)
- Státní příspěvek na výkon pěstounské péče – neinvestiční transfer SR určený na pokrytí nákladů vynakládaných na zajišťování pomoci sobám pečujícím, osobám v evidenci a svěřeným dětem – na pokrytí osobních, provozních a věcných výdajů

Jaké jsou možné další formy sociální pomoci?

- Potravinová banka
- Senior Bus
- ?
- ?

Doporučená literatura

- **Výsledky v sociální práci a jejich vztah ke kvalitě výkonu sociální práce** [Outcomes in Social Work and its Relationship to the Quality of Social Work Practice]. / Jana HAVLÍKOVÁ, Olga HUBÍKOVÁ - **In:** Sociální práce/Sociálna práca. - ISSN 1213-6204 - Roč. 22, č. 3 (2022), s. 89-106 (17 stran).
- **Rozvoj sociální práce zaměřené na rodinné pečující** [Development of Social Work Focused on Family Carers]. / Olga HUBÍKOVÁ - **In:** Neformální péče v teorii a praxi. Sborník odborných statí / Vladislav FRYČ, Martina CHMELOVÁ, Petra ADÁMKOVÁ. - Praha : Alfa Human Service, z. s., 2021. - ISBN 978-80-88290-85-8. - s. 84-122 (38 stran).
- **Deficity ukotvení české sociální práce** [Deficits of Anchoring Czech Social Work]. / Olga HUBÍKOVÁ, Jana HAVLÍKOVÁ, Robert TRBOLA, Libor MUSIL - První vydání - Praha: [VÚPSV, v. v. i., 2021](#). - 88 stran - ISBN 978-80-7416-414-9 (print), - ISBN 978-80-7416-415-6 (pdf)

Základní typy konstrukce důchodového systému (teoretické hledisko)

1. **Bismarckův pojistný systém**
2. **Beveridgeův (flat-rate) systém**
3. **Dvousložková konstrukce**
4. **Pojistný systém se stanoveným minimem**

MUNI
ECON

Děkuji za pozornost

mirkaw@econ.muni.cz